

Väylävirasto
Jukka Päckilä

Lupahakemus 10.2.2025

**Lupa poiketa viitasammakkoa koskevista luonnonsuojelulain rauhoitusmääräyksistä,
Mt 8155 Poikkimaantien parantaminen hanke, Jääsalontien rakentaminen, Oulu**

Kirjoita tähän

HAKIJA VÄYLÄ/1004/04.02.01/2025

VIREILLE 10.2.2025

HAKEMUS

Väylävirasto ja Oulun kaupunki hakevat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta (myöh. ELY-keskus) luonnonsuojelulain 83 § mukaista poikkeuslupaa luonnonsuojelulain 78 § 2 momentin mukaisesta hävittämis- ja heikentämiskiellosta. Poikkeuslupahakemus koskee Oulussa Jääsalontien välittömässä läheisyydessä (kiinteistö 564-10-9901-0) Anttilanojassa sijaitsevaa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa heikentävät toimenpiteet suoritetaan Väyläviraston ja Oulun kaupungin Mt 8155 Poikkimaantien parantaminen -nimisessä rakennushankkeessa.

Poikkeuslupaa haetaan vähintään viideksi vuodeksi Oulun Oritkarissa Jääsalontien rakentamiseen. Rakennustöiden vaikutusalueella on toukokuussa 2024 Sweco Oy:n luontoselvityksessä löytynyt viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka.

Hakemuksen perustelut poikkeamiselle

1. Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin kohta 3:

3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle.

Hanke on tärkeä yleisen alueellisen edun kannalta, koska hanke mahdollistaa työ-, asiointi- ja raskaan liikenteen sujuvan yhteyden. Valtakunnallisesti hanke palvelee yleistä etua, kun uusi Jääsalontien linjaus parantaa yhteyttä Oritkarin satamaan turvaten paremmin esimerkiksi huoltovarmuutta ja sotilaallisia kuljetuksia.

12.8.2025

2. muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole tarjolla

Voimassa olevassa asemakaavassa 564–1977 nykyiselle Poikkimaantien linjaukselle sijoitetaan uusi satamaraide, joka kulkee eritasossa Jääsalontien kanssa. Jääsalontien nostaminen eritasoon uuteen satamaraiteeseen nähden vaatii asemakaavan mukaiset katu järjestelyt. Huoltovarmuuden ja sataman sotilaallisten kuljetusten mahdollistamisen kannalta satamaraiteen ja Jääsalontien sijoittaminen eritasoon on tärkeää. Poikkimaantien linjauksen muutos mahdollistaa asemakaavan mukaisen rakentamisen Jääsalontien itäpuolella. Jääsalontie on liitettävä suoraan Poikkimaantiehen liikenteen turvallisuuden ja raskaan liikenteen sujuvuuden varmistamiseksi. Liikenteen sujuminen on elintärkeää myös Stora Enson tehtaan häiriöttömän toiminnan kannalta, kun kaikki liikenne on pyritty ohjaamaan edellä mainittua reittiä pitkin.

Uuden Jääsalontien linjaukselle on jo rakennettu suuri louhepenger (nk. painopenger) maa-ainesten vakauttamiseksi. Näin ollen rakennustyöt ovat jo nykyisillä suunnitelmilla käynnissä ja tyydyttäviä vaihtoehtoisia ratkaisuja viitasammakon lisääntymispaikan 4 (kuva 1) suhteen ei ole.

3. Poikkeaminen ei haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista,

Luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään. Viimeisimmän

uhanalaisuusluokituksen (Suomen lajien uhanalaisuus: Punainen kirja 2019) mukaan viitasammakko on elinvoimainen. Vuoden 2019 lajiraportoinnissa EU:n komissiolle lajin suojelutaso arvioitiin suotuisaksi ja kannan kehityssuunta arvioitiin vakaaksi.

Hakemuksen täydennykseksi toimitetun viitasammakkoselvityksen mukaan hakemuksen kohteena olevalla alueella Jääsalontien ja Poikkimaantien risteyksen läheisessä merenrannan puolen lammikossa, johon Anttilanojan vedet laskevat, havaittiin ensimmäisellä kierroksella (13.5.2024) 5–10 soidintavaa viitasammakkokoirasta. Toisella kierroksella (16.5.2024) pulputusta ei kuultu. Havainnon perusteella alueelle on Sweco Oy:n laatimassa selvityksessä esitetty viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan kohderajaus (kuva 1, kohde 4).

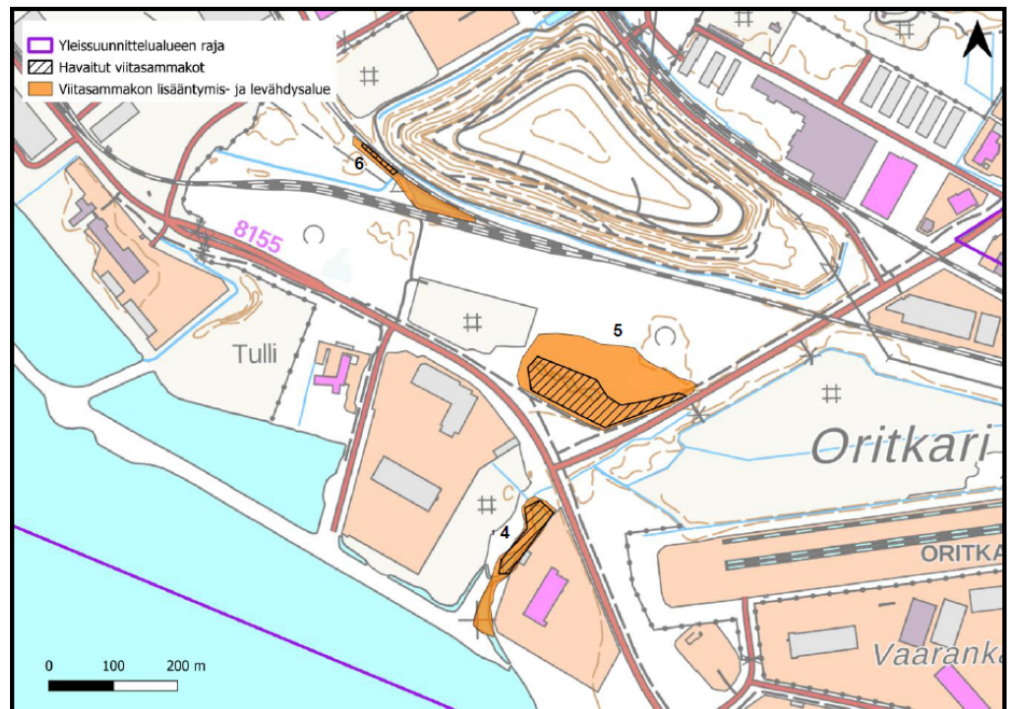
Hakija katsoo, että hankkeen toimenpiteiden vaikutukset viitasammakon lisääntymispaikkaan jäävät merkittävästi pienemmiksi, kun

- 1) säästetään mahdollisimman paljon olemassa olevaa viitasammakon lisääntymispaikkaa (kuva 1, alue 4; kuva 2, punaisella säästettävät alueet),
- 2) lieventävinä toimenpiteinä hankkeen myötä rakennetaan Anttilanojan uoman tulvatasanteet sekä lumenkaatopaikan biosuodatusalue
- 3) ajoitetaan rakennustyöt viitasammakon lisääntymisajan (toukokuu) ulkopuolelle; sekä

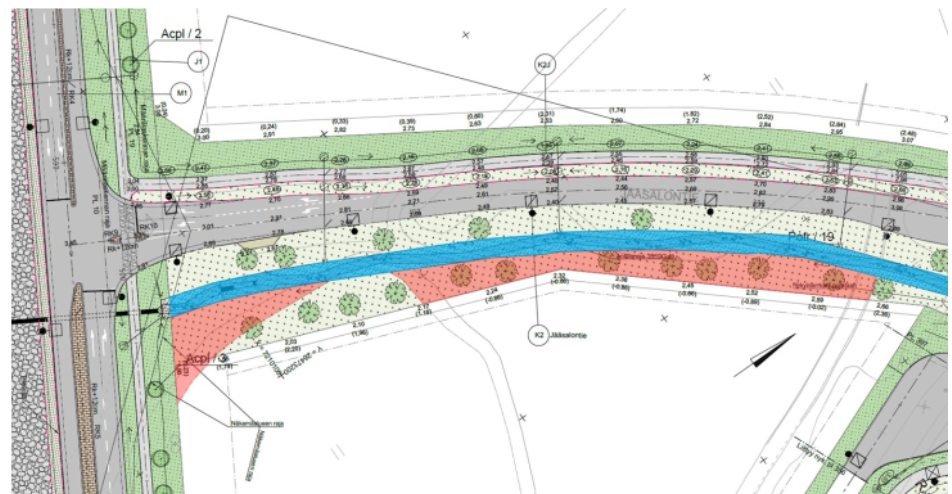
12.8.2025

- 4) Ennen rakennustoimenpiteitä varmistetaan, ettei viitasammakoita ole toimenpidealueella; ja mahdollisesti havaitut yksilöt siirretään haavilla viereiseen lisääntymispaikkaan (kuva 1, alue 5).

Näillä toimilla hakija katsoo, ettei Jääsalontien rakentamisen osalta poikkeus viitasammakon lisääntymispaikan suojelusta haittaa suotuisan suojelun säilyttämistä valtakunnallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla.

Kuva 1. Viitasammakkoselvityksen (I. Koivunen, Sweco Oy) perusteella rajatut lisääntymis- ja levähdyspaikat rakennusalueen läheisyydessä.

Kuva 2. Ote asemapiirroksista: punaisella viitasammakolle säästettävä kosteikkoalue ja sinisellä uusi Anttilanojan uoma.

12.8.2025

Korvaavat toimenpiteet ja niiden seurantaohjelma

Hakija ei ole esittänyt korvaavia toimenpiteitä tai niiden seurantaan liittyvää suunnitelmaa.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöh. ELY-keskus) myöntää haetun luvan poiketa viitasammakkoa koskevista luonnonsuojelulain 70 § ja 78 § rauhoitusmääräyksistä seuraavin ehdoin:

1. Lupa oikeuttaa hävittämään tai heikentämään viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan Jääseläntien rakentamisen aikana Anttilanojan uomassa, joka sijaitsee kiinteistöllä 564-10-9901-0, Oulussa. Lisäksi lupa oikeuttaa viitasammakkoyksilöiden tahattomaan hävittämiseen toimenpiteiden aikana sellaisissa tilanteissa, joissa lajin yksilöitä ei ole mahdollista havaita;
2. Hakija on velvollinen toimittamaan rakentamistoimet toteuttavalle urakoitsijalle kopion tästä lupapäätöksestä ja valvomaan, että lupaehdot noudatetaan;
3. Lupa on voimassa lainvoimaiseksi tulosta 31.7.2030 saakka;
4. Rakentamis- ja kaivuutyöt tulee toteuttaa 20.4.–15.8. välisen ajan ulkopuolella, jotta heikentävät vaikutukset viitasammakolle jäävät mahdollisimman lieviksi.
5. Toimenpidealueelta löytyneet viitasammakkoyksilöt on siirrettävä asianmukaisella tavalla ja asiantuntijan ohjauksessa Jääseläntien toisella puolella sijaitsevalle kosteikolle. Pyydystämiseen käytettävien välineiden tulee olla puhtaita ja sellaisia, että sammakot eivät voi vahingoittua.
6. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikentäviin ja hävittäviin toimenpiteisiin ei saa ryhtyä ennen kuin myös muut mahdolliset hankkeen vaatimat luvat ovat saaneet lainvoiman.
7. Lupa tai kopio luvasta on pidettävä mukana suunniteltuja toimia tehtäessä ja esitettävä pyydettyä valvontaan oikeutetulle henkilölle.
8. Jos hanke siirtyy toiselle toimijalle, luvan siirtoa on haettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

12.8.2025

9. Tämän luvan mukaisista hankkeen toimista ja niiden päättymisestä, alueella tehdyistä viitasammakkohavainnoista sekä mahdollisista sammakkoyksilöiden siirroista tulee toimittaa raportti Ely-keskukselle hankkeen valmistuttua.

ELY-keskus voi peruuttaa luvan, mikäli joku luvansaaja laiminlyö luvan ehtojen noudattamista.

LUPAVIRANOMAISEN PERUSTELUT

Viitasammakko on luonnonsuojelulain 69 § mukaisesti rauhoitettu eläinlaji. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen ja yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Lisäksi viitasammakko on luonnonsuojelulain 78 § sekä luonnonsuojeluasetuksen 9 § ja liitteen 7 mukaisesti Euroopan unionin luontodirektiivin (97/62/EY) liitteen IV (a) tarkoittama tiukkaa suojelua edellyttävä laji. Luontodirektiivin artiklan 12 mukaan lajin yksilöiden tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa sekä lajin tahallinen häirintä lisääntymis-, jälkeläistenhoito- ja talvehtimisaikana, tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen sekä lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 78 § 2 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää.

ELY-keskus voi luonnonsuojelulain 83 § 1 mom mukaan poiketa 70 §:ssä mainituista rauhoitusmääräyksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Lisäksi 78 §:ssä tarkoitettujen tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta;
- 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;

12.8.2025

4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Jääseläntien rakentamista koskevassa hakemuksessa poikkeamisen perusteeksi on mainittu se, että poikkeaminen ei vaaranna lajin suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista, hankkeelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja poikkeaminen on tarpeen erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä.

Hankkeen vaikutukset lajin suojelutasoon

Viitasammakkoa (*Rana arvalis*) tavataan lähes koko Suomessa. Pohjoisessa viitasammakko on maan eteläosia harvalukuisempi. Keski-Suomessa ja Perämeren rannikkoseudulla kanta on runsain, ja se on paikoin ruskosammakkoa (*Rana temporaria*) yleisempi. Tyypillisiä viitasammakon elinympäristöjä ovat suot, vesistöjen rannat (myös murtovesi) ja erilaiset pienvedet, kuten lammikot ja ojat sekä näiden läheiset maa-alueet: kosteikot, rantaluhdat sekä kosteat niityt ja metsät. Viitasammakon esiintymisestä ei ole tehty kattavaa valtakunnallista selvitystä. Levinneisyys ja runsaustiedot perustuvat lähinnä paikallisten harrastajien aktiivisuuteen ja esiintymistiedoissa on alueellisia puutteita koko maassa (ml. Pohjois-Pohjanmaa). Viitasammakko on luokiteltu viimeisimmässä uhanalaisuusluokituksessa (IUCN) luokkaan elinvoimainen (LC).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että tehtyjen selvitysten, Ely-keskuksen maastossa 5.9.2024 ja 9.7.2025 tekemien tarkastusten ja viitasammakon esiintymisen ja runsauden perusteella poikkeuslupahakemuksen kohteena olevien viitasammakon elinympäristön ja lajin yksilöiden häviäminen ei heikennä viitasammakon kantojen suotuisaa suojelutasoa paikallisesti tai alueellisesti.

Lupahakemusta koskevan kohteen ympäristössä on kevään 2024 luontoselvityksissä havaittu viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja kolmessa kohteessa, joista hakemuksen kohdetta lähin (kuva 1, alue 5) oli merkittävin kutuääntelevien koiraiden lukumäärän ja alueen laajuuden perusteella. Näin ollen Ely-keskus yhtyy hakijan näkemykseen suotuisan suojelutason säilymisestä paikallisella tasolla (alle kilometrin säteellä), kun jäljelle jää vielä muita lajille suotuisampia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Ely-keskus myös katsoo alueella tehtyjen maastotarkastusten perusteella, että hakemusta koskeva lisääntymisalue (kuva 1, alue 4) on n. 100 metrin matkalta edelleen viitasammakolle sovelias, ja voi rakennustöiden jälkeen toimia viitasammakon lisääntymispaikkana. Lisäksi Anttilanojaan rakennettavat tulvatasanteet voivat toimia jatkossa viitasammakon uusina lisääntymispaikkoina. Johtopäätöksenä Ely-keskus arvioi poikkeuksen lopputuloksen olevan neutraalin viitasammakon paikallisen populaation suojelutasolle.

12.8.2025

Ely-keskus katsoo, että poikkeuslupahakemuksessa kuvattu Jääseläntien korottaminen eritasoon satamaraiteen kanssa on omiaan herättämään huolen kulkuyhteyden säilymisestä viitasammakon lisääntymispaikkojen 4 ja 5 välillä (kuva 1). Kulkuyhteys havaittiin jo 9.7.2025 maastotarkastuksessa haastavaksi kaksikaistaisen maantien ja kevyen liikenteen väylän yli. Ely-keskus pyytää kiinnittämään huomiota viitasammakon kulkuyhteyksiin alueen jatkosuunnittelussa.

Muiden tyydyttävien ratkaisujen puuttuminen

Voimassa olevan asemakaavan 564-1977 ja hyväksytyjen suunnitelmien mukaisen liikenneratkaisun toteuttamiseen liittyvä Poikkimaantien ja Jääsalontien rakentamisurakka aloitettiin kesällä 2024. Painopengertä ehdittiin ajaa lähes koko suunnitelman mukaiselle matkalle, kunnes asemakaavamuutokseen liittyvän luontoselvitysraportin valmistuttua Anttilanojan viitasammakkohavainnot tulivat tietoon. Asian selvittämiseksi rakentamisurakka keskeytettiin syyskuussa 2024. Ely-keskus myönsi hankkeelle poikkeamisluvat viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiseksi ja/tai hävittämiseksi 7.10.2024 (Jääsalontien rummun asentaminen) sekä 13.11.2024 (painopenkereen rakentamisen loppuun saattaminen) pääasiallisena perusteena tyydyttävien ratkaisujen puuttumiselle, että niitä ei jo aloitetun mittavan liikennehankkeen toteuttamiseksi suunnitellussa aikataulussa ollut.

Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus edelleen katsoo jo alkaneen hankkeen niin mittavaksi, ettei muita tyydyttäviä ratkaisuja viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan säilyttämiseksi heikentymättömänä ole.

Erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt

Ely-keskus toteaa, että Valtionvarainministeriön mukaan kuntien merkittävimpiin tehtäväkokonaisuuksiin kuuluvat liikenne, katujen rakentaminen ja ylläpito; ja viittaa KHO:n päätökseen 2016:140, että tie- ja satamainfrastruktuurin ylläpitäminen ja rakentaminen on kaupungin ydintehtäviä. Lisäksi Ely-keskus toteaa, että hakijat, Väylävirasto ja Oulun kaupunki, julkisina toimijoina eivät aja yritysten tai yksityishenkilöiden etuja, jolloin Poikkimaantien parantamishankkeen voidaan katsoa kuuluvan yleisen edun viitekehykseen.

Ely-keskus yhtyy hakijan näkemykseen, että hanke täyttää erittäin tärkeän yleisen edun mukaiset alueelliset kriteerit suojelusta poikkeamiselle työ-, asiointi- ja raskaan liikenteen sujuvuuden varmistamiseksi; mutta hankkeella on myös tärkeät, valtakunnallisesti yleisen edun mukaiset syyt huoltovarmuuden ja maanpuolustuksellisten seikkojen myötä.

Edellä kuvatun perusteella hanke täyttää luonnonsuojelulain 83 § mukaiset ja luontodirektiivissä mainitut poikkeamisen edellytykset.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69 §, 70 §, 78 § 2 mom, 79 §, 83 §

12.8.2025

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 9 §, liite 7
Euroopan unionin luontodirektiivi (97/62/EY), artikkelit 12 ja 16

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

MAKSUA KOSKEVA PÄÄTÖS

Maksuvelvollinen	Väylävirasto (erillinen lasku lähetetään myöhemmin)
Maksu	316 € (83 §:n 1–3 momentissa tarkoitettu poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä)
Perustelu	Luonnonsuojelulain 83 §:n 1–3 momentissa tarkoitettu poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä; valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025.
Oikaisuvaatimus	Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta. Oikaisuvaatimusohje päätöksen liitteenä. <i>Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Antti Pöllänen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Eero Melantie.</i> Lisätietoja päätöksestä antaa ylitarkastaja Antti Pöllänen, antti.pollanen@ely-keskus.fi
Liitteet	Asiakirjan sähköinen hyväksymismerkintä Valitusosoitus Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Tiedoksianto	Väylävirasto Oulun kaupunki Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri (sähköpostitse)
Päätöksen yleistiedoksianto	Tämä päätös annetaan tiedoksi hallintolain 62 § mukaisella yleistiedoksiannolla. Yleistiedoksiannosta koskeva ilmoitus julkaistaan

12.8.2025

POPELY/464/2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla:
www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa → Kuulutukset

Tiedoksi

Welado Oy

Tämä asiakirja POPELY/464/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/464/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Pöllänen Antti 12.08.2025 13:06

Ratkaisija Melantie Eero 12.08.2025 13:07